

Michał PASZKOWSKI*

Analiza implikacji zniesionego przez Stany Zjednoczone Ameryki zakazu eksportu ropy naftowej

STRESZCZENIE: Zapewnienie bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań kształtujących politykę każdego państwa. Znaczenie tego zagadnienia jest uwarunkowane czynnikami o charakterze wewnętrznym (rozwój krajowych systemów energetycznych), jak i zewnętrznym (oddziaływanie na impulsy ze strony innych państw). Celem artykułu była analiza wpływu wydobycia ropy naftowej ze złóż niekonwencjonalnych na rynek naftowy Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz określenie potencjalnych konsekwencji zniesionego przez USA w 2015 roku zakazu eksportu wydobywanego w tym państwie surowca na światowy rynek ropy naftowej. Zasadniczym założeniem było twierdzenie, iż zniesienie obostrzeń w zakresie eksportu ropy naftowej doprowadzi do spadku cen tego surowca na rynkach międzynarodowych, co w dalszej perspektywie będzie miało pozytywny wpływ na bezpieczeństwo energetyczne USA. W artykule autor wskazał kilka korzyści i konsekwencji dla tego typu sytuacji. Po pierwsze – przedsiębiorstwa wydobywcze będą mieć większą swobodę w decydowaniu o wielkości produkcji, gdyż wcześniej niektóre z nich podejmowały decyzje o eksploatacji złóż surowców w oczekiwaniu na znalezienie kupca na wydobywany surowiec. W efekcie zapotrzebowanie na ropę naftową ze złóż niekonwencjonalnych było w pewnym zakresie kształtowane przez krajowy sektor rafineryjny. Po drugie – poprawa bezpieczeństwa energetycznego USA, z uwagi na ograniczenie importu ropy naftowej, przede wszystkim z państw lub regionów niestabilnych politycznie (Bliski Wschód, Afryka). Po trzecie – przeznaczenie środków finansowych na nowe inwestycje, a w efekcie stworzenie dodatkowych miejsc pracy i zmniejszenie bezrobocia. Po czwarte – eksport ropy naftowej przez Stany Zjednoczone Ameryki stanowi

* Dr – absolwent Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie;
e-mail: michal.paszkowski@interia.pl

potwierdzenie przywiązania do zasad wolnego rynku (swoboda wymiany handlu) oraz stworzyło możliwość większego oddziaływania na światowy rynek ropy naftowej. Po piąte – zmiana regulacji prawnych może doprowadzić do zmniejszenia eksportu paliw. Po szóste – intensyfikacja eksploatacji złóż niekonwencjonalnych ropy naftowej może w ograniczonym zakresie zwiększyć zagrożenie ekologiczne.

SŁOWA KLUCZOWE: ropa naftowa, Stany Zjednoczone Ameryki, niekonwencjonalne złoża surowców energetycznych

Wprowadzenie

Dostęp do źródeł surowców energetycznych przez wiele lat stanowił podstawowy element strategii energetycznej Stanów Zjednoczonych Ameryki. Duże zapotrzebowanie na surowce o znaczeniu strategicznym oraz ograniczona wielkość krajowych konwencjonalnych złóż ropy naftowej powodowały zależność USA od importowanego surowca stanowiącego niezbędne źródło prawidłowego rozwoju gospodarki. Z tego też względu postęp w zakresie technologii umożliwiających wydobycie ropy naftowej oraz gazu ziemnego ze złóż niekonwencjonalnych (szczelinowanie hydrauliczne, wiercenia horyzontalne) przyczynił się do eksploatacji znacznych pokładów złóż surowców, co doprowadziło do zmiany roli USA na światowym rynku energetycznym.

Pomimo rewolucji energetycznej wprowadzone w latach 1973–1975 przez władze USA obostrzenia zakazujące eksportu wydobywanej w tym państwie ropy naftowej stanowiły przez lata uwarunkowania decydujące o kierunkach rozwoju przemysłu naftowego w USA. Po wielu latach dyskusji władze w Stanach Zjednoczonych Ameryki podjęły ostatecznie w 2015 roku decyzję o zniesieniu zakazu eksportu, przy czym należy podkreślić, iż w artykule nie została przeanalizowana debata amerykańskich polityków na temat zniesienia ograniczeń eksportowych, a potencjalne efekty zmiany podejścia rządu USA do tego zagadnienia.

Celem artykułu była zatem analiza wpływu wydobycia ropy naftowej ze złóż niekonwencjonalnych na sektor naftowy Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz określenie przewidywanych konsekwencji zniesienia przez USA zakazu eksportu wydobywanego w tym państwie surowca na światowy rynek ropy naftowej. Zasadniczym założeniem było twierdzenie, iż zniesienie obostrzeń w zakresie eksportu ropy naftowej doprowadzi do spadku cen tego surowca na rynkach międzynarodowych (w przypadku braku reakcji państw eksportujących ropę naftową zgrupowane w OPEC), co w dalszej perspektywie będzie miało pozytywny wpływ na sytuację energetyczną USA.

1. Formalna podstawa ograniczeń w latach 1975–2015

Istniejące w latach 1975–2015 w Stanach Zjednoczonych Ameryki regulacje prawne wprowadzone w okresie kryzysów naftowych w istotny sposób oddziaływały na funkcjonowanie amerykańskiego sektora naftowego. Zmiana uwarunkowań gospodarczych (wzrost poziomu wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego) przyczyniła się do zainicjowania debaty na temat zasadności utrzymania przez rząd amerykański restrykcji w zakresie eksportu wydobywanego surowca.

Wydobywana w Stanach Zjednoczonych Ameryki ropa naftowa nie mogła, co do zasady, być eksportowana na światowe rynki naftowe (zakaz nie dotyczył produktów naftowych). W tym względzie obowiązywały liczne obostrzenia, które zostały wprowadzone w latach 1973–1975, a więc w okresie pierwszego światowego kryzysu naftowego. Kluczowym aktem prawnym regulującym kwestię zakazu eksportu ropy naftowej była ustawa Energy Policy and Conservation Act (EPCA) z 1975 roku (*Energy... 1975*). Eksport ropy naftowej wydobywanej na terytorium USA był regulowany przez Biuro Przemysłu i Bezpieczeństwa (*Bureau of Industry and Security* – BIS) w Departamencie Handlu (*Department of Commerce*). Administracja rządowa określiła szczegółowe warunki wyjątków od ogólnej zasady zakazu eksportu ropy naftowej oraz wydawała odpowiednie licencje. Zgodnie z obowiązującymi przepisami sprzed 2015 roku każda spółka mogła złożyć wniosek do Departamentu Handlu o wyrażenie zgody na eksport wydobywanego surowca w USA. Decyzja była podejmowana na podstawie ogólnych reguł (każdy wniosek spółki naftowej był rozpatrywany indywidualnie) przy zachowaniu zasady, że stosowny eksport był zgodny z interesem narodowym. W efekcie obowiązujące przepisy umożliwiały dla przykładu uchYLENIE zakazu eksportu kondensatu ropy naftowej lub lekkiej ropy naftowej, o ile było to w interesie narodowym Stanów Zjednoczonych Ameryki. Najczęściej jednak stosowaną praktyką było wydawanie przez Biuro Przemysłu i Bezpieczeństwa w Departamencie Handlu licencji umożliwiających eksport ropy naftowej wydobywanej w USA w odniesieniu do konkretnych państw. Tego typu regulacje zostały wprowadzone przez prezydenta Jimmy'ego Cartera, który w 1979 roku zwolnił z zakazu eksportu ropy naftowej do Izraela (projekt zainicjowany przez administrację prezydenta Geralda Forda) oraz przez prezydenta Ronalda Regana w 1985 roku, który ograniczył zakaz eksportu ropy naftowej do Kanady (*Rendering Vital... 2015*).

Zgodnie z treścią ustawy EPCA z 1975 roku prezydent USA posiadał prawo do ograniczenia obowiązujących przepisów w zakresie eksportu ropy naftowej wydobywanej na terytorium USA (ustawa przyznawała prezydentowi szerokie uprawnienia w tym względzie). Prezydent posiadał prawo do natychmiastowego zatwierdzenia eksportu ropy naftowej, bez konieczności współpracy z Kongresem. Formalnie rzecz biorąc, państwa-sojusznicy USA mogły zwrócić się o zwolnienie z zakazu eksportu ropy naftowej, a prezydent był w pełni uprawniony do pozytywnego rozpatrzenia takiego wniosku na podstawie obowiązujących wówczas przepisów prawa. W efekcie prezydent USA miał prerogatywy, aby zezwolić na eksport ropy naftowej w przypadku, gdy dostawy spełniały odpowiednie warunki związane z bezpieczeństwem i interesem narodowym

USA (administracja prezydencka była zobowiązana do kontroli eksportu w celach zapewnienia bezpieczeństwa narodowego oraz realizacji celów polityki zagranicznej). W historii prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki skorzystał ze swoich uprawnień zezwalając na eksport wydobywanego w USA surowca pięciokrotnie, w tym głównie do Kanady (Clayton 2013)¹. W przypadku eksportu ropy naftowej wydobywanej na Alasce i w Kalifornii do Kanady obowiązywały obostrzenia, zgodnie z którymi surowiec mógł być wykorzystany tylko przez kanadyjski sektor rafineryjny (zakaz odsprzedaży). Kolejnym odstępstwem od ogólnej zasady zakazu eksportu wydobywanej w Stanach Zjednoczonych ropy naftowej była możliwość sprzedaży ropy naftowej, która była transportowana rurociągiem *Trans-Alaska Pipeline System*. Jednocześnie istniała możliwość sprzedaży ropy naftowej zgromadzonej w *Strategic Petroleum Reserve* (SPR), która najczęściej została zakupiona poza granicami USA i była magazynowana w odpowiednich lokalizacjach (Energy Policies of... 2014).

Ostatecznie Stany Zjednoczone Ameryki przyjmując ustawę o budżecie państwa na 2016 rok zniosły wprowadzony w 1975 roku zakaz eksportu ropy naftowej. Po wieloletnich negocjacjach między partią republikańską a demokratyczną większością głosów Kongres przyjął ustawę budżetową. W zamian wprowadzonych zmian nastąpiło jednocześnie przedłużenie ulg podatkowych dla energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych (wiatr i słońce), na czym zależało Barakowi Obamie, prezydentowi USA w latach 2009–2017, w ramach jego wysiłków na rzecz redukcji emisji szkodliwych substancji do atmosfery (Harder i Cook 2015).

Obowiązujące w latach 1975–2015 restrykcje prawne (konieczność uzyskania licencji) stanowiły pewne utrudnienie dla przedsiębiorstw wydobywczych w USA w zakresie decydowania o kierunkach sprzedaży surowca. W ostateczności trwająca przez wiele lat w Kongresie USA debata na temat zmian istniejących ograniczeń prawnych zakończyła się w 2015 roku zniesieniem odpowiednich obostrzeń.

2. Wydobywanie ropy naftowej w USA w latach 2011–2016

Stany Zjednoczone Ameryki są współcześnie jednym z największych konsumentów ropy naftowej, co powoduje, że w istotny sposób wpływają na światowy handel surowcami energetycznymi (Klare 2005; Roberts 2005; Paszkowski 2010). Potrzeby gospodarcze wymagają zapewnienia dostępności paliw, gdyż wszelkie przerwy lub ograniczenia negatywnie wpłynęłyby na funkcjonowanie gospodarki amerykańskiej. Eksploatacja krajowych złóż surowców ener-

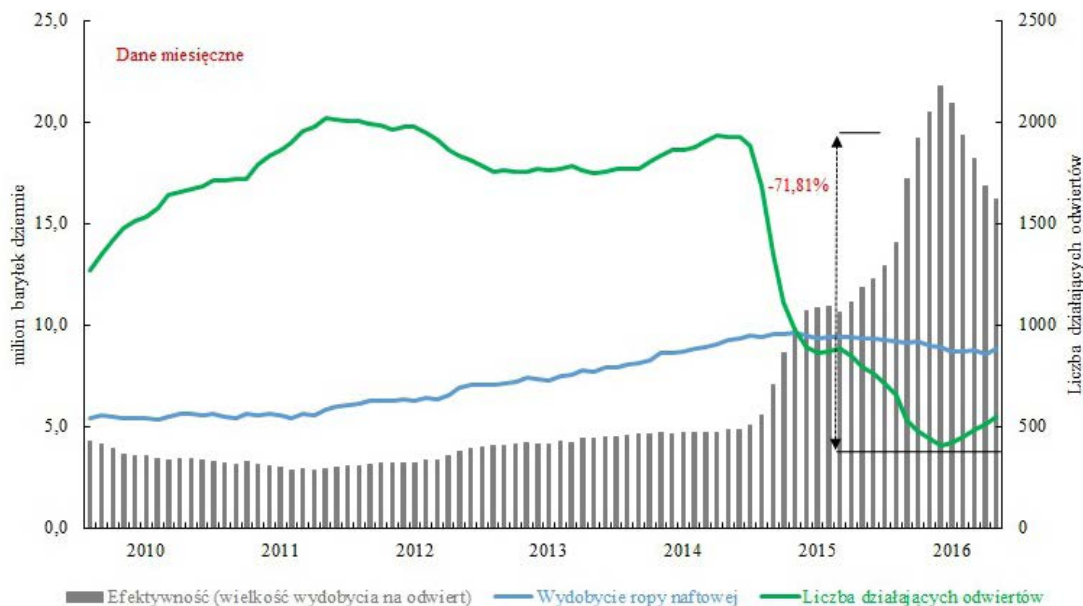
¹ W latach 1985–1996 prezydenci Stanów Zjednoczonych Ameryki wydali pięć zezwoleń na eksport wydobywanej w USA ropy naftowej: w czerwcu 1985 roku oraz w grudniu 1988 roku – zgoda na eksport ropy naftowej do Kanady; w listopadzie 1985 roku – zgoda na eksport surowca z zatoki Cook Inlet na Alasce; w październiku 1992 roku – zgoda na eksport ciężkiej ropy naftowej wydobywanej w Kalifornii; w kwietniu 1996 roku – zgoda na eksport wydobywanej na Alasce ropy naftowej, gatunek Alaskan North Slope.

getycznych doprowadziła do zmiany pozycji USA na światowym rynku energetycznym oraz przyczyniła się do zmniejszenia uzależnienia od importu ropy naftowej.

Bilans energetyczny Stanów Zjednoczonych Ameryki był w 2015 roku zdominowany w 37,34% przez zapotrzebowanie na ropę naftową, co stanowiło ponad 19,66% całkowitego światowego zużycia tego surowca (19,4 baryłek dziennie) (BP Statistical... 2016). Kolejne miejsca w bilansie zajmował gaz ziemny (23%), węgiel (23%), energia jądrowa (8%) oraz odnawialne źródła energii (7%) (Energy... 2015).

Początek przemysłu naftowego w gospodarce amerykańskiej przypada na koniec lat sześćdziesiątych XIX wieku. Pierwsze odkrycie pokładów ropy naftowej miało miejsce w 1859 roku i od tego czasu surowiec ten zrewolucjonizował gospodarkę amerykańską (Yergin 1996). Początkowo krajowe zasoby pozwalały nie tylko zaopatrywać lokalny rynek, ale także eksportować znaczną część ropy naftowej. Rozwój szeregu gałęzi gospodarki spowodował, że obok znaczenia gospodarczego dostęp do ropy naftowej zaczął odgrywać również zasadniczą rolę w polityce bezpieczeństwa narodowego. W wyniku rozwoju gospodarczego oraz spadku poziomu eksploatacji pokładów ropy naftowej nastąpił wzrost importu tego surowca, którego proces rozpoczął się po II wojnie światowej. Kryzys naftowy, który miał miejsce w latach 1973–1975, będący efektem embarga nałożonego przez państwa członkowskie Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową (OPEC) zastosowanych m.in. wobec Stanów Zjednoczonych Ameryki po wybuchu wojny izraelsko-arabskiej w 1973 roku, doprowadził do reorientacji działań podejmowanych przez administrację amerykańską na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa. Jednym z efektów podjętych działań była ustawa EPCA z 1975, która wprowadziła prawne ograniczenia w zakresie eksportu wydobywanej w USA ropy naftowej. Rozwój gospodarczy USA doprowadził do zwiększonego zapotrzebowania na paliwa, a z uwagi na spadek w zakresie pozyskiwania ropy naftowej z konwencjonalnych złóż krajowych do uzależnienia od dostaw surowca. W efekcie przez wiele lat USA były zależne od importu ropy naftowej. Rozpoczęcie w 2011 roku na dużą skalę eksploatacji złóż niekonwencjonalnych spowodowało zwiększenie produkcji oraz rezerw, które w 2015 roku wyniosły około 54,96 mld baryłek (BP Statistical... 2016) (dziewiąte największe zasoby ropy naftowej na świecie). Pokłady złóż surowca były rozlokowane w kilku obszarach, w tym przede wszystkim: Zatoka Meksykańska, Teksas, Alaska, Kalifornia.

W 2016 roku (dane za okres styczeń–październik) średnie dzienne wydobycie ropy naftowej kształtowało się na poziomie 8,89 milionów baryłek i było większe w porównaniu ze średnią z 2010 roku o 62,23%, które wyniosło około 5,48 milionów baryłek (rys. 1). Obserwowana od kilku lat zmiana wielkości produkcji miała wpływ na wielkość i strukturę importu tego surowca. W efekcie w 2016 roku (dane za okres styczeń–październik) rafinerie w USA importowały średnio około 7,86 mln baryłek dziennie, a więc mniej o 1,35 mln baryłek dziennie w stosunku do 2010 roku (spadek o 14,66%). Dodatkowo w okresie od września 2014 roku do października 2016 roku nastąpił spadek liczby działających w USA odwiertów (71,81%), przy czym produkcja utrzymała się na zbliżonym poziomie. Wydobycie znacznej ilości ropy naftowej doprowadziło w efekcie do zmniejszenia importu gatunków tego surowca o porównywalnych właściwościach fizykochemicznych do amerykańskiej [(*Light Tight Oil* – LTO (lekka ropa naftowa o niskim poziomie zasiarczenia)] głównie z Nigerii i Algierii. Obok niskich kosztów przerabianego surowca

Rys. 1. Wydobycie, liczba odwiertów oraz efektywność eksploatacji pokładów złóż ropy naftowej w Stanach Zjednoczonych Ameryki (2010–2016)

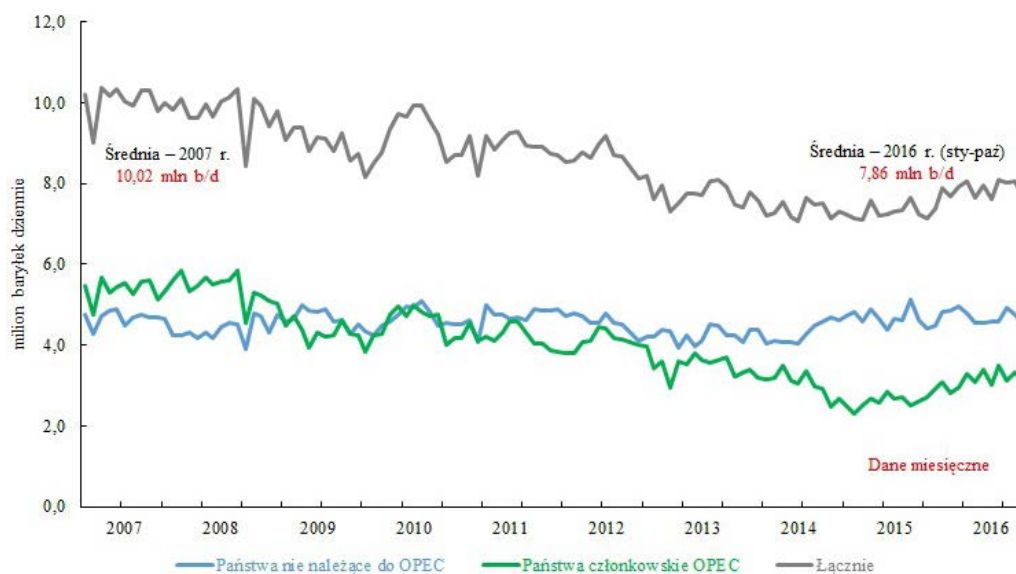
Źródło: obliczenia własne na podstawie Energy... 2017; Baker Hughes... 2017

Fig. 1. Exploration, number of crude oil wells and the efficiency of crude oil production in the United States of America (2010–2016)

rafinerie amerykańskie z uwagi na ceny gazu ziemnego, również wydobywanego ze złóż niekonwencjonalnych, a także energii elektrycznej były w stanie z jednej strony zwiększyć konkurencyjność, natomiast z drugiej strony zintensyfikować eksport paliw na rynki międzynarodowe, co w efekcie doprowadziło do zmniejszenia importu paliw do USA (głównie benzyn silnikowych).

Dominujące miejsce w amerykańskiej strukturze importu ropy naftowej (rys. 2) przez wiele lat zajmował region zachodniej hemisfery, skąd pochodziło – w zależności od analizowanego okresu – około 49% zużywanego surowca (Kanada, Meksyk) (Verrastro 2007; Yergin 2005). Od momentu rozpoczęcia wydobywania ropy naftowej ze złóż niekonwencjonalnych nastąpiła zmiana struktury kierunków dostaw surowca do rafinerii amerykańskich. Zasadniczo od 2009 roku obserwowany był spadek importu ropy naftowej przede wszystkim z państw OPEC. W efekcie poprzez zwiększenie wydobywania krajowego surowca z jednej strony nastąpiło zmniejszenie poziomu uzależnienia Stanów Zjednoczonych Ameryki od dostaw surowca, z drugiej zaś strony ograniczeniu uległ poziom wrażliwości na niestabilną sytuację w regionie Bliskiego Wschodu.

Biorąc pod uwagę, że Stany Zjednoczone Ameryki są współcześnie w coraz mniejszym stopniu uniezależnione od dostaw surowców energetycznych od zewnętrznych dostawców, niestabilna sytuacja polityczna, przede wszystkim w państwach Zatoki Perskiej, w zasadniczy sposób przeorganizowała charakter realizowanej polityki zagranicznej. Duża konsumpcja i malejący

Rys. 2. Kierunki importu ropy naftowej do Stanów Zjednoczonych Ameryki (2007–2016)
 Źródło: opracowanie własne na podstawie: SI EIA („Oil Imports and Exports”), inf. z 2 I 2017.

Fig. 2. Source of crude oil import to the United States of America (2007–2016)

import ropy naftowej doprowadziły do sytuacji, w której niekorzystna koniunktura na rynkach światowych związana z potencjalnymi fizycznymi brakami surowca na rynkach nie powinna mieć poważnego wpływu na gospodarkę USA (z wyjątkiem wahań cen surowców energetycznych).

3. Przewidywane konsekwencje zniesionych obostrzeń prawnych

Wzrost wydobycia surowców energetycznych ze złóż niekonwencjonalnych w Stanach Zjednoczonych Ameryki stanowił swoistą rewolucję na rynkach międzynarodowych. USA będąc jednym z największych konsumentów i importerów ropy naftowej oraz gazu ziemnego w ciągu kilku lat stały się państwem, które mogło zostać eksporterem wydobywanych surowców. Implikacje związane z tego typu sytuacją (wzrost wydobycia oraz spadek importu) miały bezpośrednie lub pośrednie przełożenie na decydentów politycznych, przedsiębiorstwa (eksploatacyjne, serwisowe, rafineryjne), władze lokalne oraz międzynarodowy rynek naftowy.

Zniesienie zakazu eksportu ropy naftowej wydobywanej na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki w 2015 roku doprowadziło do zmian strukturalnych światowego rynku nafto-

wym. W efekcie można wyróżnić co najmniej kilka korzyści i potencjalnych konsekwencji dla tego typu sytuacji.

1. Przedsiębiorstwa wydobywcze będą mieć większą swobodę w decydowaniu o wielkości produkcji, gdyż wiele z nich podejmowało decyzje o eksploatacji złóż surowców w oczekiwaniu na znalezienie kupca na wydobywany surowiec przy odpowiedniej cenie. W efekcie zapotrzebowanie na ropę naftową ze złóż niekonwencjonalnych było w pewnym zakresie kształtowane przez krajowy sektor rafineryjny. Zniesienie zakazu doprowadziło do większej konkurencyjności oraz umożliwiło przedsiębiorstwom sprzedawać surowiec kontrahentom zagranicznym – zapotrzebowanie nie będzie kształtowane jedynie przez amerykańskie zakłady rafineryjne. Jednocześnie przy sprzyjających okolicznościach będzie istniała możliwość pełnego wykorzystania mocy wydobywczych, które ograniczone będą jedynie opłacalnością wydobycia oraz ceną surowca na rynkach międzynarodowych. Taka sytuacja doprowadzi (przy sprzyjających cenach) do zwiększenia nakładów na obecnie realizowane inwestycje oraz pozwoli wielu firmom zaangażować się w nowe perspektywiczne projekty.

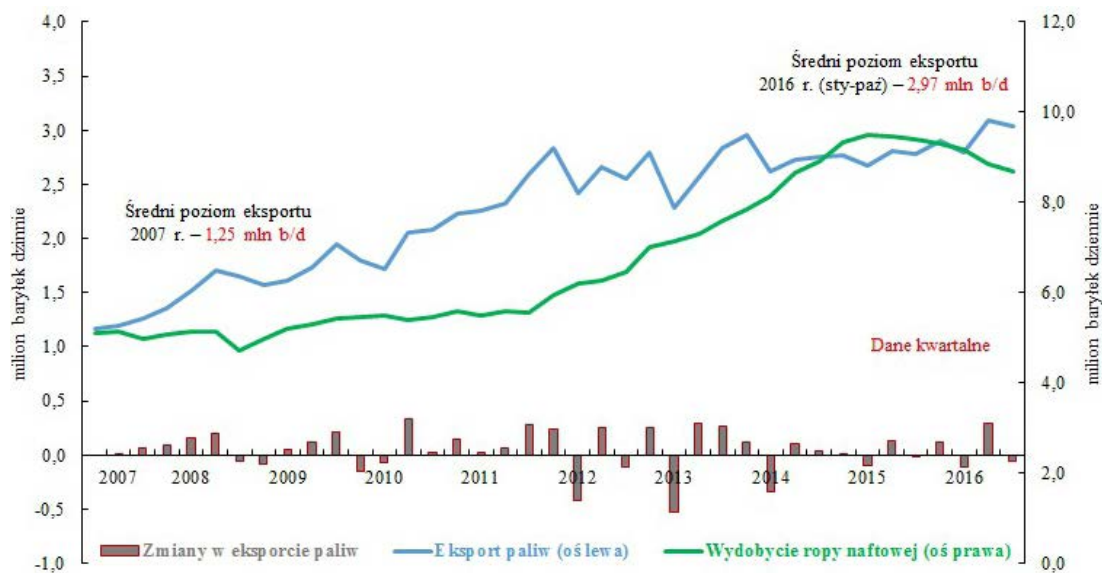
2. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego USA, z uwagi na ograniczenie importu ropy naftowej, przede wszystkim z państw lub regionów niestabilnych politycznie (Bliski Wschód, Afryka). W dużej mierze, biorąc pod uwagę cechy fizykochemiczne ropy naftowej wydobywanej ze złóż niekonwencjonalnych w USA można przewidywać, że w dalszym ciągu amerykańskie rafinerie będą importować gatunki, których produkcja w USA jest ograniczona (ciężkie gatunki ropy naftowej). Jednocześnie tego typu sytuacja doprowadzi do zmniejszenia zależności od wydobywanej w Zatoce Meksykańskiej ropy naftowej (w przeszłości z uwagi na huragany, które formuływały się na Oceanie Atlantyckim i kierują się w stronę USA, wiele platform wiertniczych ograniczało produkcję w ciągu roku) (*Reduced offshore... 2015*). Dodatkowo w sytuacji, która groziłaby przerwami w dostarczeniu ropy naftowej do rafinerii oraz paliw na rynek rząd USA zapewne w pierwszej kolejności uruchomi zapasy ropy naftowej i paliw (SPR) (*Energy Policies of... 2014*), a w drugiej kolejności wprowadzi czasowy zakaz eksportu wydobywanego surowca (w ramach przepisów znoszących zakaz eksportu przewidziano możliwość ponownego wprowadzenia w zależności od panującej sytuacji na rynku zakazu eksportu wydobywanej w USA ropy naftowej).

3. Przeznaczenie środków finansowych na nowe inwestycje, a w efekcie stworzenie nowych miejsc pracy i zmniejszenie bezrobocia. Niewątpliwie skierowanie nakładów finansowych na prace poszukiwawcze i wydobywcze przyniesie również znaczne korzyści dla gospodarki amerykańskiej w postaci różnego rodzaju wpłat do budżetu z tytułu podatków. Taka sama sytuacja będzie dotyczyć eksportu surowej ropy naftowej, przy czym w przypadku utrzymania zakazu większe korzyści miałyby zakłady rafineryjne (sprzedaż paliw), niż przedsiębiorstwa wydobywcze. Niemniej korzyści finansowe mogą być znaczące i według ocen analityków mogłyby doprowadzić do wzrostu Produktu Krajowego Brutto (PKB) Stanów Zjednoczonych Ameryki o około 135 mld dolarów w ciągu kilku najbliższych lat (*US Crude... 2014*). Współcześnie wiele przedsiębiorstw modernizuje lub planuje budowę nowych instalacji rafineryjnych, w celu lepszego wykorzystania możliwości przerobu gatunków ropy naftowej wydobywanych w USA (*Lewis i Butt 2015*).

4. Zniesienie zakazu eksportu ropy naftowej przez Stany Zjednoczone Ameryki stanowiło potwierdzenie przywiązania do zasad wolnego rynku (swoboda wymiany handlu) oraz stworzyło możliwość większego oddziaływania na światowy rynek ropy naftowej. Jednocześnie wprowadzone zmiany prawne w tym względzie wzmocniły pozycję negocjacyjną rządu amerykańskiego w stosunku do państw eksporterów ropy naftowej.

5. Zmiana regulacji prawnych może doprowadzić do zmniejszenia eksportu paliw. Uwzględniając istniejący brak zakazu sprzedaży na rynki międzynarodowe produkowanych w Stanach Zjednoczonych Ameryki paliw amerykańskie rafinerie od kilku lat zwiększały poziom wykorzystania mocy przerobowych oraz eksport paliw (rys. 3). Dodatkowo zakłady rafinerijne w USA korzystały nie tylko z dostępności krajowego surowca, ale także z niższych cen gazu ziemnego oraz energii elektrycznej (tego typu sytuacja stawiała rafinerie w USA w znacznie lepszej sytuacji niż tego typu zakłady m.in. w państwach UE). W efekcie zniesienia obostrzeń prawnych w zakresie eksportu ropy naftowej sytuacja może ulec zmianie, a dodatkowo może doprowadzić do zmniejszenia poziomu eksportu paliw oraz do większej konkurencji cenowej na rynku krajowym.

6. Intensyfikacja eksploatacji złóż niekonwencjonalnych ropy naftowej może zwiększyć w pewnym zakresie zagrożenia ekologiczne. Wiele ośrodków analitycznych i badawczych wskazuje, że wykorzystywanie technologii szczelinowania hydraulicznego może mieć negatywne konsekwencje dla środowiska, przy braku zastosowania odpowiednich zasad związanych z eksploatacją niekonwencjonalnych złóż surowców energetycznych (Golden Rules... 2012).

Rys. 3. Wielkość eksportu paliw ze Stanów Zjednoczonych Ameryki na rynki międzynarodowe (2007–2016)
 Źródło: opracowanie własne na podstawie: SI EIA („U.S. Exports of Finished Petroleum Products”, inf. z 2 I 2017;
 SI EIA (U.S. Field Production of Crude Oil”), inf. z 2 I 2017

Fig. 3. Fuel exports from the United States of America to international markets (2007–2016)

Niemniej istniejące regulacje prawne lub też nowe przepisy powinny minimalizować zagrożenie dla środowiska niezależnie od skali produkcji.

Reasumując, należy podkreślić, że rzeczywiste korzyści wynikające ze zniesienia zakazu eksportu ropy naftowej są trudne do określenia, gdyż wynikają z różnych czynników, w tym przede wszystkim ceny surowca na rynkach międzynarodowych. W efekcie istnieje duże prawdopodobieństwo, że spółki wydobywcze, przy niskich cenach ropy naftowej, będą ograniczać wydobycie, co w konsekwencji będzie mieć przełożenie na wielkość eksportu. Niemniej już sama możliwość sprzedaży wydobywanego na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki surowca stanowi nową sytuację i czynnik ukierunkowujący rozwój sektora naftowego w USA.

Uwagi końcowe

Wprowadzone w latach siedemdziesiątych XX w. regulacje prawne przez lata miały istotny wpływ na politykę energetyczną Stanów Zjednoczonych Ameryki. Niewątpliwie rewolucja energetyczna i technologiczna (zastosowanie w przemyśle wydobywczym odwiertów horyzontalnych oraz szczelinowania hydraulicznego), która doprowadziła do zwiększenia poziomu wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż niekonwencjonalnych, zmieniła sytuację energetyczną USA. Reorientacja uwarunkowań zainicjowała debatę w Kongresie na temat zniesienia zakazu wydobywanych surowców energetycznych (ropa naftowa, gaz ziemny). Efekty dyskusji oraz decyzja, która została podjęta w 2015 roku w zakresie obowiązujących przez czterdzieści lat regulacji prawnych będzie mieć dalekosiężne konsekwencje dla uczestników rynków energetycznych.

Pomimo współcześnie wysokiego poziomu wydobycia ropy naftowej w Stanach Zjednoczonych Ameryki surowiec ten w dalszym ciągu będzie zapewne importowany. Z uwagi na proces modernizacji przeprowadzony przez sektor rafineryjny w latach 1980–1990 w USA zakłady przetwórstwa ropy naftowej są w stanie przerabiać różne gatunki surowca. Utrzymanie zakazu eksportu ropy naftowej przez USA mogło doprowadzić do sytuacji, w której znaczna część pokładów surowca nie byłaby wydobywana, z uwagi na trudności w znalezieniu odbiorców na surowiec pozyskiwany w USA. W efekcie import ropy naftowej do Stanów Zjednoczonych Ameryki z regionu Bliskiego Wschodu w ciągu najbliższych lat zapewne będzie odgrywać coraz mniejszą rolę, ale nie wyeliminuje dostaw z tego obszaru całkowicie. W państwach Zatoki Perської cena wydobycia ropy naftowej jest jedną z najniższych na świecie, dlatego też to państwa tego obszaru będą w stanie w dalszej perspektywie konkurować z innymi producentami tego surowca ([World Energy... 2015](#)).

Podsumowując, należy stwierdzić, że bez wątpienia sytuacja energetyczna USA od 2011 roku uległa znacznej zmianie. Współcześnie Stany Zjednoczone Ameryki korzystają na eksploatacji pokładów niekonwencjonalnych złóż surowców energetycznych w różnym zakresie (gospodarczym, politycznym, bezpieczeństwa). Zniesienie obostrzeń prawnych przyniosło USA zarówno

wiele korzyści, jak i kosztów, przy czym niewątpliwie doprowadziło do istotnej zmiany na światowym rynku ropy naftowej.

Literatura

- Baker Hughes... 2017 – Baker Hughes. [Online] Dostępne w: <http://www.bakerhughes.com>, „Worldwide Rig Count”, [Dostęp: 2.01.2017].
- BP Statistical... 2016. BP Statistical Review of World Energy 2016. British Petroleum. [Online] Dostępne w: <http://www.bp.com> [Dostęp: 1.12.2016].
- CLAYTON, B. 2013. *The Case for Allowing U.S. Crude Oil Exports*. Council on Foreign Relations. [Online] Dostępne w: <http://www.cfr.org> [Dostęp: 1.12.2016].
- Energy Policy... 1975 – Energy Policy and Conservation Act. U.S. Government Publishing Office. [Online] Dostępne w: <http://www.gpo.gov> [Dostęp: 1.12.2016].
- Energy... 2015 – Energy in Brief. Energy Information Administration. [Online] Dostępne w: <http://www.eia.gov> [Dostęp: 1.12.2016].
- Energy... 2017 – Energy Information Administration. [Online] Dostępne w: <http://www.eia.gov>, „U.S. Field Production of Crude Oil” [Dostęp: 2.01.2017].
- HARDER A. i COOK L., 2015. *Congressional Leaders Agree to Lift 40-Year Ban on Oil Exports*. [Online] Dostępne w: <http://www.wsj.com> [Dostęp: 1.12.2016].
- International Energy Agency, 2012. Golden Rules for a Golden Age of Gas, Paris.
- International Energy Agency, 2014. Energy Policies of IEA Countries: 2014 Review. The United States, Paris, s. 189–193.
- International Energy Agency, 2015. World Energy Outlook, Paris, s. 153–191.
- KLARE, M.T. 2006. *Krew i nafta*. Warszawa: Wyd. Akcja Wydawnicza i Reklamowa AKCES.
- LEWIS, I. i BUTT, G. 2015. Refineries fight for market share. *Petroleum Economist* t. 82, z. 9, s. 15.
- PASZKOWSKI, M. 2010. Znaczenie Meksyku i Wenezueli dla bezpieczeństwa energetycznego Stanów Zjednoczonych Ameryki [W:] *Oblicza Ameryki Łacińskiej*, red. Krzywicka K., Kaczyńska J. Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 175–188.
- Reduced offshore... 2015. Reduced offshore share in U.S. oil and natural gas production lowers risk from hurricanes. Energy Information Administration. [Online] Dostępne w: <http://www.eia.gov> [Dostęp: 1.12.2016].
- Rendering Vital... 2015. Rendering Vital Assistance: Allowing Oil Shipments to U.S. Allies. Energy and Natural Resources Committee Office. [Online] Dostępne w: <http://www.energy.senate.gov> [Dostęp: 1.12.2016].
- ROBERTS, P. 2005. *The End of Oil*. London: Wyd. Bloomsbury.
- SI EIA („Oil Imports and Exports”), inf. z 2 I 2017.
- SI EIA („U.S. Exports of Finished Petroleum Products”), inf. z 2 I 2017.
- SI EIA (U.S. Field Production of Crude Oil”), inf. z 2 I 2017.
- US Crude... 2014. US Crude Oil Export Decision. Assessing the impact of the export ban and free trade on the US economy, IHS Energy. [Online] Dostępne w: <https://www.ihs.com> [Dostęp: 1.12.2016].
- VERRASTRO, F. 2007. The United States [W:] *Energy Cooperation in the Western Hemisphere*, red. Weintraub S. i in. Washington: Wyd. Center for Strategic and International Studies, s. 44.
- YERGIN, D. 1996. *Nafta, władza i pieniądze*. Warszawa: Wyd. Philips Wilson.
- YERGIN, D. 2005. Energy Security and Markets [W:] *Energy and Security: Toward a New Foreign Policy Strategy*, red. Kalicki J. H., Goldwyn D. L. Washington: Wyd. Woodrow Wilson Center Press with Johns Hopkins University Press, s. 53.

Michał PASZKOWSKI

Analysis of the implications of lifting the crude oil export ban by the United States of America

Abstract

Security is one of the most important tasks of each country. The importance of this issue is conditioned by factors of an internal (development of national energy systems) and external nature (impulses from other countries). The aim of the article was to analyze the impact of extracting oil from unconventional resources on the market of the United States of America and to identify the consequences of lifting the crude oil export ban by the United States of America in 2015. The main objective was to claim that the reduction of restrictions on the export of crude oil would lead to a drop in oil prices on international markets, which in the long term would have a positive impact on the energy security of the US. In the article, the author indicated some potential consequences for this situation. Firstly – oil companies would have more space in deciding on the volume of production, as previously many of them made decisions about the exploitation of crude oil deposits in the hope of finding a buyer for the crude oil. As a result, the demand for oil from unconventional sources was largely shaped by domestic refineries. Secondly – to improve the energy security of the US, due to reduced imports of crude oil, mainly from politically unstable countries or regions (Middle East, Africa). Thirdly – the allocation of funds for new investments would create new jobs and reduce unemployment. Fourthly – crude oil exports by the United States of America confirmed their attachment to principles of the free market (freedom of trade exchange) and would have a greater impact on the global oil market. Fifthly – changes in legal regulations could lead to a reduction on the exports of fuels. Sixthly – the intensification of the exploitation of unconventional oil resources could – at some point – increase ecological threats.

KEYWORDS: crude oil, the United States of America, unconventional energy resources